

Kauppakatu
87100 Kajaani
Paula Karppinen, 044 710 0867

23.8.2013

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi
pauli.pullinen@lvm.fi

Viite: Lausuntopyyntönnö 26.6.2013, LVM/1193/07/2013

LAUSUNTO LAAJAKAISTAHANKKEEN VÄLIARVIOINNIN KESKUSTELUMUISTIOSTA**Yleisesti**

Kainuun liitto pitää lausuntopyynnön keskustelumuistiossa eri sidosryhmien esittämää palautetta kauttaaltaan kannatettavana. Erityisesti laajakaistalain mukaisen tuen riittävyyden turvaaminen, hankkeen jatkaminen ja sen toimien tehostaminen nähdään tärkeänä kansallisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hanketta on syytä jatkaa vuoteen 2020 saakka. Tukijärjestelmää eli tukikelpoisen alueen määrittelyä, tuen laajuutta ja ulottuvuutta sekä hankekäytäntöjä tulisi muuttaa ja kehittää hankkeen nimen, laajakaista kaikille, mukaisiksi niin, että kaikilla kunnilla tulisi olla tasapuoliset mahdollisuudet osallistua laajakaista-hankkeisiin. Kuntien asukkailla tulee turvata myös todelliset mahdollisuudet hankkia nopea tietoliikenneyhteys kohtuulliseen hintaan asuinpaikkansa sijainnista riippumatta. Haja-asutusalueen kotitalouksien maksukyky vaihtelee, ja koska kyse on tietoliikenteen perusinfrastruktuurista, tulee nopeat laajakaistayhteydet taata kaikille.

Lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin Kainuun liitto vastaa tarkemmin seuraavasti:

Ensimmäisessä väliarvioinnissa ratkaisematta jääneet ongelmakohdat

Kainuun liitto antoi yhdessä Pohjois-Pohjanmaan, Lapin, Pohjois-Karjalan maakuntien kanssa ensimmäiseen väliarviointiin lausunnon, jossa maakunnat esittivät yhteisen näkemyksen toimenpiteistä laajakaistahankkeen suurimpien ongelma-kohtien korjaamiseksi.

Ensimmäisessä väliarvioinnissa laajakaistalain kohta kaapelin kahden kilometrin tukikelvottomasta osasta jäi ratkaisematta. Viestintävirastoa ja verkon rakentajia tarpeettomasti työllistävästä lainkohdasta tulisi kokonaan jatkossa luopua. Tukikelvottomaksi osuudeksi määriteltäisiin verkosta vain tilaajan kiinteistölle sijoittuvan verkon osuus. Tukikelvottoman osuuden metrimääräiseksi ylärajaksi voisi asettaa 100 metriä kiinteistön läpiviennistä mikä olisi jo niin ikään yhtenäinen käytäntö Manner-Suomen maaseuturahastosta rahoitettavien kyläverkkohankkeiden määrittelyjen kanssa.

Kauppakatu
87100 Kajaani
Paula Karppinen, 044 710 0867

23.8.2013

Myös olemassa olevan liityntäpisteen tulkintaan jäi ensimmäisen väliarvioinnin ja lainmuutoksen jälkeen tulkinnan varaa. Tukikelvottomiksi liityntäpisteiksi tulee jatkossa määritellä vain sellaisia liityntäpisteitä, joilta "tarjotaan" viestintäpalveluja kuluttajille eikä vain "voidaan tarjota". Pelkkä tekninen tarjontamahdollisuus ei takaa palvelujen tarjontaa, mutta määritelmä tuottaa tukikelvottomia alueita vähentäen muiden toimijoiden halua alueen rakentamiseen eikä näin hyödytä lainkaan lähialueen asukkaita.

Toteutuksessa tulee myös huolehtia siitä, ettei harvaan asuttu maaseutu saa nopean kuituverkon, mutta samalla tukien ulkopuolelle jäävät pienet kylä- ja kuntakeskukset jäävät ilman kuituverkkoa. Tilanne on jo nyt tällainen usealla paikkakunnalla.

Aktiivisten, pienten operaattoreiden toimintaedellytysten parantaminen

Kainuun liitto esittää, että pienten operaattoreiden ja operaattoreiksi ryhtyvien toimijoiden toimintaedellytyksiä voidaan parantaa tuenhakuprosessia yksinkertaistamalla ja nopeuttamalla sitä samaan suuntaan muun EU- sekä kansallisen hanketoiminnan menettelytapojen kanssa. Tuen hakuvaiheessa suunnitelma voisi rakennettavan verkon osalta olla alustava (tarkkuustasoltaan riittävä ja kaikille sama) ja vasta maksatusvaiheessa tarkka, todellisiin kustannuksiin, perustuva. Kainuun liitto esittää myös, että pienten operaattoreiden ja operaattoreiksi ryhtyvien liiketoiminnan käynnistämisestä ja teknisen tiedon hankkimista tulisi tukea joko kouluttamalla tai antamalla tukea koulutusten ostamiseen. Myös kuntaliittojen henkilökunnan tulisi saada koulutusta em. aiheista, jotta yhteistyö operaattoreiden kanssa olisi sujuvaa.

Laajakaistarakentamisen rahoitustarpeet suhteessa käytettävissä olevaan rahoitukseen ennen vuotta 2015 ja sen jälkeen

Kainuun liitto pitää erittäin tärkeänä, että laajakaistan rakentamisen rahoitus turvataan niin, että laajakaistan saavutettavuus on kattava koko maassa.

Kainuun hankeohjelmasta on jo toteutuksessa kuuden kunnan eli Hyrynsalmen, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon, Suomussalmen ja Vaalan kuntien alueiden laajakaistarakentaminen. Hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä 19,3 milj. euroa, josta valtion tukea niihin on haussa (josta osa myös jo maksettua) 11,2 milj. euroa. Kainuun liiton arvion mukaan vuoteen 2015 mennessä voisi maakunnassa käynnistyä vielä yhden kunnan eli Kuhmon kaupungin hanke, mikäli sille saadaan toteuttaja. Hankkeen kustannukset olisivat 8,5 milj. euroa ja valtion tuen tarve 4,5 milj. euroa. Kajaanin kaupungin hankkeen kokonaiskustannukset olisivat 3,5 milj. euroa ja valtion tuki siitä 1,1 milj. euroa, mutta hankkeen toteutus uhkaa siirtyä vuoden 2015 jälkeen tapahtuvaksi. Myös Paltamon hanke toteutunee vasta vuoden 2015 jälkeen, sillä se ei ehtinyt Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoituksen piiriin. Paltamon kunnan hankkeen kokonaiskustannukset olisivat 2,9 milj. euroa ja valtion tuen tarve siitä 1,2 milj. euroa.

Kauppakatu
87100 Kajaani
Paula Karppinen, 044 710 0867

23.8.2013

Koska alkuperäisessä 100 Mbit/s tavoitteessa aiotaan edelleen pysyä, tulee koko hankkeen ja siis myös tukien käyttöaikaa jatkaa nykyisestä. Erityisesti 22 %:n kunnat ovat jäämässä eriarvoiseen asemaan. Valtion 66 miljoonan ja Manner-Suomen maaseutuohjelman 25 miljoonan euron tuet eivät riitä koko hankkeen toteutukseen. Jatkosuunnitelmien laatiminen on siten välttämätöntä.

Kuntien toimien tukeminen laajakaistahankkeiden toteuttajien löytämiseksi

Suurimman ongelman kuntien hankkeiden etenemiselle aiheuttavat voimassa oleva 33% omarahoitusosuus, Manner-Suomen maaseutuohjelman aikataulu (22% omarahoituksen kunnille) sekä kansallisen hankkeen vuoden 2015 aikaraja. Vuoden 2015 aikarajasta luopuminen, tuen jatkuvuuden turvaaminen vähintäänkin vuoteen 2020 saakka sekä kuntaosuuksien pienentäminen toisivat ratkaisun kuntien ongelmaan. Kyläverkkojen ja muun omatoimisen rakentamisen rahoitus tulee turvata.

Lupamenettelyn ja muun hallinnoinnin keventäminen sekä yhteisrakentamisen tukemisen edistäminen

Tuen myöntämis- ja maksatusprosessien sujuvuuteen tulee edelleen kiinnittää huomiota.

Kainuun liitto katsoo, että komission esitys yhdestä lupapalvelupisteestä on kannatettava. Laajakaistahankkeisiin liittyvää hallinnointia helpottaisi ja nopeuttaisi merkittävästi, jos kaikki luvat voitaisiin hakea yhdeltä viranomaiselta. Kyseiselle viranomaiselle voisi myös koordinoita kunkin alueen tulevia rakennushankkeita ja edistää yhteisrakentamista.

Tämän viranomaisen ja kuntien kesken voidaan rakentaa toimintamalli, jossa kuntien erillisiä päätöksiä ei tarvittaisi tavanomaisiin rakentamishankkeisiin. Tällainen menettely johtaisi luvan hakijan kannalta nopeampaan, joustavampaan ja tuottavampaan lopputulokseen sekä yhdenmukaistaisi rakentamiskäytäntöjä.

Kainuun liitto esittää, että myös kaapelitietojen hallinta ja niihin liittyvät näytöt tulisi toteuttaa viranomaistyönä. Luontevaa olisi, jos kyseessä olisi sama viranomainen kuin lupien myöntämisessä. Nykyinen malli, jossa kaapeleiden näytöt on tilattava jokaiselta kaapelin hallinnoijalta ja jossa jokaisen hallinnoijan kaapeleiden näytöt suoritetaan usein erikseen, on sekä tehoton että kallis. Hallinnoinnin parantumisen lisäksi, viranomaistyönä suoritettavat kaapelinäytöt helpottaisivat olennaisesti pieniä operaattoreita ja kylien omia verkko-osuuskuntia.

Vapaa-ajanasuntojen laajakaistayhteyksien edistäminen

Kainuun liitto kannattaa vahvasti vapaa-ajanasuntojen sisällyttämistä laajakaistahankkeeseen. Erityisen kannatettavaa se olisi niillä alueilla, joilla matkailuelinkeinoilla on vahva merkitys aluetalouteen. Vapaa-ajan asunnot tulevat tukemaan monin paikoin hankealueille rakennettavien verkkojen kannattavuutta.

Kauppakatu
87100 Kajaani
Paula Karppinen, 044 710 0867

23.8.2013

Vapaa-ajanasuntojen sisällyttäminen tukisi samalla harvaan ja hajallaan sijoittuvan vakituisen asutuksen saamista verkon piiriin ja mahdollistamaan palvelukanavan ulottamisen aiempaa laajemmalle. Hankkeen toimesta tulee huolehtia siitä, että vapaa-ajan asuntojen yhteystarpeet huomioidaan verkon kapasiteetin mitoituksessa ja hyväksyä varaukset tukikelpoisina.

Kainuun liitto ei kannata kaapeleiden metripohjaista sijoitusmaksua, koska se toisi merkittävän lisäkustannuksen laajakaistahankkeille. Metripohjainen maksu johtaisi myös tilanteeseen, jossa eri kunnat ja maakunnat ovat keskenään täysin eriarvoisessa asemassa. Erityisesti alueilla, jossa välimatkat ovat pitkät, nousisi sijoitusmaksujen osuus hankkeiden kokonaiskustannuksista huomattavasti korkeammaksi, kuin esimerkiksi pääkaupunkiseudulla – kuormittavan vaikutuksen ollessa juuri päinvastainen. Monelle ns. kyläverkkohankkeelle metripohjainen sijoitusmaksu olisi täysin ylivoimainen. Mikäli sijoitusmaksuilla olisi tarkoitus rahoittaa komission esityksen kaltaisen lupaviranomaisen toiminta (edellyttäen, että sama viranomainen vastaisi myös kaapeleiden näytöistä), olisi parempi ratkaisu esimerkiksi toimijoiden kokoon perustuva maksu.

Lisä- ja täydennysrakentaminen jo aiempiin hankkeisiin ja hankealueille tulee tehdä hallinnoinniltaan mahdollisimman yksinkertaiseksi.

Euroopan digitaalisen agendan huomioiminen Suomessa

Kansallisen laajakaistahankkeen tavoite on hyvä ja linjassa EU:n tavoitteiden kanssa. Hankkeen toteutuksessa tulee kuitenkin huolehtia siitä, että kaikkia alueita kohdellaan tasapuolisesti. Tähänastinen toteutus on kuitenkin jo johtanut hyvin epätasa-arvoiseen tilanteeseen eri osissa maata. Tällaisissa tilanteissa tulisi harkita jo nyt yleispalveluvelvoitteen ulottamista vähintään 10 Mbit/s, tai mahdollisesti 30 Mbit/s (EU:n tavoite 2020) laajakaistarakentamiseen. Myös rahoituksellisesti kunnat (ja kuntalaiset) ovat eriarvoisessa asemassa erilaisen kuntarahoitusosuuden vuoksi.

Kuitenkin ja ensisijaisesti Suomen tulisi informaatio- ja kommunikaatioteknologian kärkimaana tavoitella edelleen valtakunnan laajuisesti kattavaa, tällä hetkellä vähintään 100 Mbit/s nopeuteen kykenevää verkkoinfrastruktuuria, joka mahdollistaa tulevaisuudessa myös nopeammat yhteydet tiedonsiirtokapasiteetin yhä jatkuvasti kasvaessa.

Kaikkialle maahamme rakennettavat varmatoimiset, nopeat tietoliikenneyhteydet ovat entistä merkittävämmässä asemassa alueiden kilpailukykyä, saavutettavuutta ja ihmisten välistä tasavertaisuutta arvioitaessa.

KAINUUN LIITTO

Pentti Malinen
maakuntajohtaja

Paula Karppinen
vs. aluekehitysjohtaja

Postiosoite:
Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Laskutusosoite:
Kainuun liitto,
Ostolaskut
PL 401
87070 Kainuu

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Y-tunnus
2496992-4

Pankki:
Iban:
FI17 8119 9710 0090 04
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus:
003724969924

Internet
www.kainuu.fi